

Skipulagsstofnun
Laugavegi 166
150 Reykjavík

UMHVERFISSTOFNUN

Reykjavík 15. maí 2015
UST201504-064/B.S.
08.12.00

Efni: Mat á umhverfisáhrifum – Aukin framleiðsla á laxi í Arnarfirði. Umsögn

Vísað er til bréfs Skipulagsstofnunar dags. 10. apríl sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um mat á umhverfisáhrifum ofangreindrar framkvæmdar.

Arnarlax hefur nú starfs- og rekstrarleyfi fyrir 3000 tonna ársframleiðslu á laxi á tveimur svæðum í Arnarfirði. Fyrirhugað er að auka framleiðsluna um 7.000 tonn í 10.000 tonn alls. Þegar framleiðsluaukningin er komin vel af stað er gert ráð fyrir að eldið fari fram á þremur til fimm eldissvæðum en tvö eldissvæði verði ávallt í hvíld.

„Arnarfjörður er þröskuldsfjörður sem hefur áhrif á streymi sjávar inn og út úr firðinum og dreifingu sjógerða m.t.t. dýpis. Fjörðurinn allur er að jafnaði lagskiptur frá vori til hausts og þá verður til yfirborðslag 15-20 m djúpt sem er ferskara og heitara en miðlagðið sem er á 20-60 m dýpi. Þar fyrir neðan er botnlagið með minna streymi en í miðlaginu og endurnýjun sjávar og þar með súrefnis við botn verður mikilvæg stærð. (Frummatsskýrsla bls. 52).“

Hafrannsóknastofnun hefur gert bráðabirgða mat á burðarþoli Arnarfjarðar, en burðarþol er skilgreint sem „þol svæða til að taka á móti auknu lífrænu álagi án þess að það hafi óæskileg áhrif á lífríkið þannig að viðkomandi vatnshlot uppfylli umhverfismarkmið sem sett eru samkvæmt lögum nr. 36/2011 um stjórn vatnamála.“

Mat Hafrannsóknastofnunar er að hægt sé að leyfa allt að 20.000 tonna eldi í Arnarfirði á ári. Í greinargerð Hafrannsóknastofnunar segir: „Í þessu bráðabirgðamati er gert ráð fyrir að heildarlífmassi verði aldrei meiri en 20.000 tonn.“

Lífmassi Umhverfisstofnun vill benda á að í frummatsskýrslu sem hér er til umfjöllunar kemur fram að heildarframleiðsla Arnarlax í Arnarfirði verði að hámarki 10.000 tonn. Hins vegar segir á bls. 22 í frummatsskýrslu að ráðgert sé að hámarkslífmassi eldissvæða Arnarlax verði 13.212 tonn árið 2018 og 14.989 tonn árið 2020.

Umhverfisstofnun bendir á að í burðarþolsmatt Hafrannsóknastofnunar segir „að hægt sé að leyfa allt að 20.000 tonna eldi í Arnarfirði á ári en gert er ráð fyrir að heildarlífmassi verði aldrei meiri en 20.000 tonn.“ (Frummatsskýrsla bls. 52).

Umhverfisstofnun telur að við mat á umhverfisáhrifum fiskeldis sé brýnt að Skipulagsstofnun skýri og samræmi hugtök sem framkvæmdaaðilar, rannsóknastofnanir og leyfisveitendur nota þannig að um magntölur sé fjallað á sama hátt í hverri matsskýrslu ekki síst að matsskýrslur óskyldra aðila séu sambærilegar sérstaklega þegar um losun í sama viðtaka er að ræða.

Stofnunin vill benda á að skýra þurfi hvort munur sé á framleiðslu í frummatsskýrslu Arnarlax og eldis sem fram kemur í burðarþolsmati Hafrannsóknastofnunar.

Ef mesti lífmassi í Arnarfirði vegna eldis Arnarlax verður um 15.000 tonn á sama tíma og framleiðsla Fjarðarlax 3.000 tonn, verður burðargeta Arnarfjarðar nánast fullnýtt.

Bent skal á að burðarþolsmat Hafrannsóknastofnunar er bráðabirgðamat sem getur tekið breytingum bæði til hækkunar eða lækkunar að teknu tillit til umhverfisáhrifa eldis í Arnarfirði.

Í frummatsskýrslu kemur fram að kalkþörungar séu á hafsbotni nærri eldissvæðinu við Steinanes og að þar fari fram kalkþörungánám. Áhrif á kalkþörunguna vegna sjókvíaeldis eru talin staðbundin, nokkuð neikvæð en afturkræf.

Umhverfisstofnun vill benda á að í skýrslu OSPAR 2010, Background Document for Maërl beds, segir á bls. 11: „*Maërl is very sensitive to substratum loss, smothering, increase in suspended sediment, abrasion and physical disturbance, which can prevent light reaching the living maërl and therefore halt photosynthesis....The "recovery potential" of Maërl beds have been categorized by OSPAR as "poor" meaning that only partial recovery is likely within 10 years and full recovery may take up to 25 years. Maërl recovery may never occur if a bed is removed by dredging or completely smothered by sediment.*“

Umhverfisstofnun vill benda á að þó að ráðgert sé að hvíla svæði milli eldisárganga er óvíst að sá tími sé nægjanlegur m.t.t. kalkþörungna, því gætu möguleg áhrif uppsöfnunar næringarefna orðið meiri og neikvæðari á kalkþörunguna en fram kemur í frummatsskýrslu.

Í frummatsskýrslu kemur fram að áhrif á botndýralíf gætu orðið nokkuð neikvæð í næsta nágrenni við eldiskvíar, bæði vegna súrefnisskotrs við botn þar sem fjörðurinn er dýpstur og vegna uppsögnunar lífrænna efna á hafsbotni. Þekkt er að uppsöfnun næringarefna veldur því að tegundasamsetning og tegundum botndýra fækkar þar sem margar tegundir þrífast ekki við loftfirðar aðstæður.

Samanburður við eldissvæði í Ísafjarðardjúpi sýna ef svæði eru hvíld ganga neikvæð áhrif til baka og tegundafjölbreytni jókst eftir því sem hvíldartími lengdist.

Eldi á laxi í sjókvíum getur haft neikvæð áhrif á villta laxastofnar í nálægum ám, vegna erfðablöndunar og smitsjúkdóma. Áhrif á villta stofna í Arnarfirði eru talin óbein og nokkuð neikvæð. Laxveiðiár í Arnarfirði eru fáar, veiði frekar lítil og talsverð fjarlægð er frá fyrirhuguðum eldissvæðum að þessum ám.

Talið er að vandaður búnaður sé helsta mótvægisáðgerð gegn slyssleppingum. Til að verjast smitsjúkdómum er ráðgert að bólusetja eldisseiði, takmarka dreifingu sjúkdóma með kynslóðaskiptu eldi, hvíld eldissvæða og nægilegri fjarlægð milli eldissvæða.

Að áliti Umhverfisstofnunar er umfjöllun um áhrif eldisins á ásýnd Arnarfjarðar mjög góð. Fyrirhuguð eldissvæði eru sýnd á fjölda ljósmynda. Niðurstaðan er að sjónræn áhrif eldisins eru talin óveruleg til nokkuð neikvæð.

Talið er að helstu umhverfisáhrif verði vegna aukins lífræns álags á botni undir kvíunum og vegna mögulegra áhrifa á villta stofna laxfiska. Umhverfisstofnun bendir á að vegna aukins lífræns álags í Arnarfirði er mikilvægt að ástand svæða verði vakt að þannig að unnt verði að bregðast við ef aðgerðir s.s. hvíld svæða dugir ekki til að ástand undir kvíum verði gott. Í þessu sambandi er brýnt að skilgreint verði hvað teljist „áættanlegt ástand“ hafsbotns undir eldiskvíum.

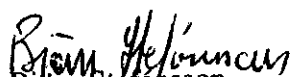
Eins og fyrr segir hefur Hafrannsóknastofnun gefið út bráðabirgða burðarþolsmat fyrir Arnarfjörð þar sem fram kemur að stofnunin telji „*Að hægt sé að leyfa allt að 20.000 tonna eldi í Arnarfirði á ári og að gert sé ráð fyrir að heildarlífmassi verði aldrei meiri en 20.000 tonn.*“

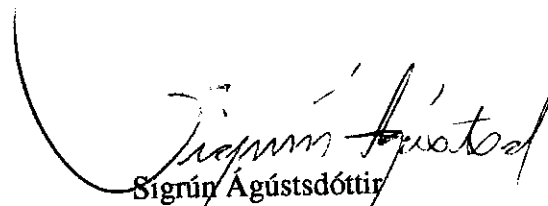
Umhverfisstofnun telur að við leyfisveitingar vegna fiskeldis í Arnarfirði verði litið til mats Hafrannsóknastofnunar. Einnig að ráðist verði í vöktun og rannsóknir til að meta viðbrögð

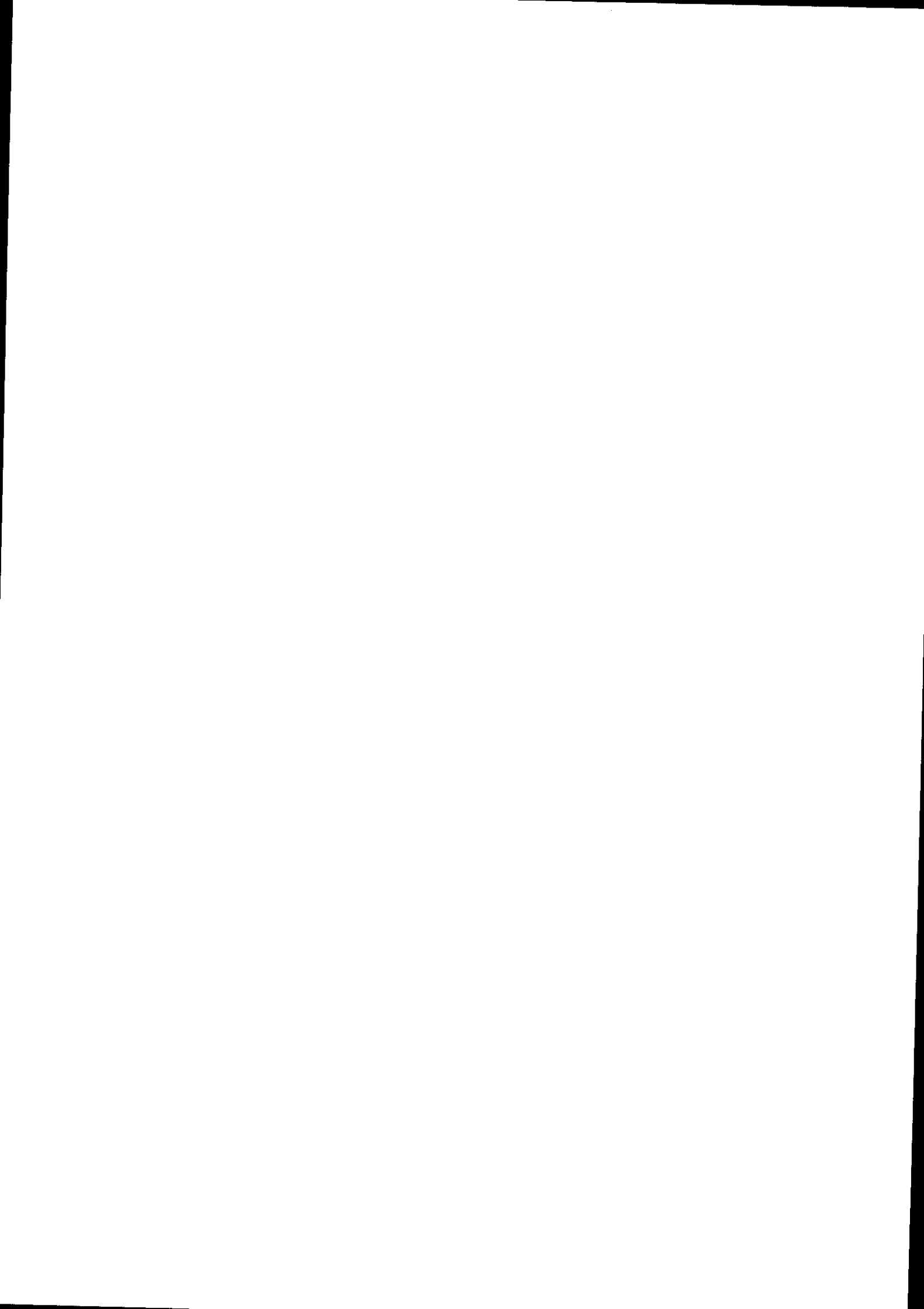
eldissvæðanna við raunverulegu álagi og með þeim hætti að skilgreina með meiri nákvæmi raunverulegt burðarþol viðtakans.

Umhverfisstofnun telur að ef fiskeldi í Arnarfirði verði ekki meira en það magn sem fram kemur í burðarþolsmati Hafrannsóknastofnunar og að vandlega verði fylgt með áhrifum eldis á lífríki fjarðarins þannig að unnt verði að bregðast við ófyrirsjáanlegum áhrifum sé ekki líklegt að umrædd aukning framleiðslu Arnarlax í Arnarfirði muni hafa umtalsverð umhverfisáhrif í för með sér.

Virðingarfyllst

Björn Stefánsson
Sérfræðingur

Sigrún Ágústsdóttir
Sviðsstjóri

Útgáfud.:

Auglýsing um starfsleyfisstillögu

Auglýsing um starfsleyfisstillögu fyrir Efnamóttökuna hf., kt. 691298-2729

Í samræmi við 5. gr. í II. kafla laga nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs liggur nú frammi til kynningar tillaga að starfsleyfi fyrir Efnamóttökuna hf., vegna spilliefnamóttöku í Hafnarfirði.

Tillagan, ásamt fylgigögnum, er aðgengileg á heimasíðu Umhverfisstofnunar, www.umhverfisstofnun.is, á tímabilinu 15. maí til 10. júlí 2015. Þá mun tillagan einnig liggja frammi til kynningar í Ráðhúsi Hafnarfjarðar.

Athugasemdir við tillöguna skulu vera skriflegar og sendar Umhverfisstofnun. Frestur til að skila inn athugasemdum er til 10. júlí 2015.

(201503481)

 [Loka glugga](#)

